

Asia: Pallastunturin matkailukeskuksen asemakaava (MUODno-2026-14)

Muonion kunta
kirjaamo@muonio.fi

Lausunto

1 Johdanto

Muonion kunta on pyytänyt Luonnonvarakeskukselta (Luke) lausuntoa Pallastunturin asemakaavan kaavaluonnoksesta. Luonnonvarakeskus kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa.

Pallastunturin matkailukeskus sijaitsee Muonion kunnassa, Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa. Suunnittelualueella sijaitsee Pallastunturin matkailukeskus, joka käsittää hotellialueen palveluineen. Asemakaavoituksen tavoitteena on laatia suunnittelualueelle asemakaava, joka mahdollistaa Pallastunturin matkailukeskuksen laajentamisen 1.7.2010 voimaan astuneen Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa koskevan lain 489/2010 sekä sen täydennysten (53/2023, 806/2023) puitteissa. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston lain rajauksen mukainen rakentamisalueen raja on noin 7,45 hehtaaria. Asemakaava-alueen raja on kaavaluonnoksessa 5,1 hehtaaria. Asemakaava-alue on valtion omistuksessa. Luke keskittyy lausunnossaan hankkeen mahdollisiin luontovaikutuksiin.

2 Lausunto

Hankkeen vaikutusalueella esiintyy monipuolinen ja arvokas lajisto sekä useita uhanalaisia ja Natura 2000 -luontotyyppisiä. Alueella tavataan yli 400 kasvi-, jäkälä-, sammal- ja kääväkästaksonia, joista 21 on uhanalaisia tai muutoin huomionarvoisia. Erityisen herkkiä ovat tunturikankaat, tunturikoivikot ja kuivahkot kangasmetsät, jotka kuluvat helposti lisääntyneen liikkumisen ja rakentamisen seurauksena. Alueella esiintyy myös uhanalaisia luontotyyppisiä, kuten entisen hotellin kedon muodostama perinnebiotooppi.

Pallaksen matkailukeskuksen asemakaavoitus lisää alueen matkailijamääriä ja kasvattaa siten retkeilypainetta erityisesti hotellin lähiympäristössä ja tunturialueiden polkuverkostossa. Lausuntomateriaaleista Luke toteaa, että luontoselvitykset ovat kaikki 10 vuotta vanhoja ja vaatisivat päivitystä. Näin pitkän ajan kuluessa luonnossa on voinut tapahtua muutoksia lajien esiintymisissä, lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusluokituksissa ja ihmisvaikutuksissa. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointi ei siten perustu tuoreeseen tietoon hankkeen vaikutuksista ja niiden voimakkuuksista.

Kävijämäärien kasvun myötä merkittävimmät luontovaikutukset kohdistuvat kasvillisuuden ja luontotyyppien kulumiseen ja häiriövaikutuksiin, erityisesti tunturikoivikoissa, tunturikankailla ja jäkälävaltaisilla alueilla, joiden kulutuskestävyys on luonnostaan heikko ja palautuminen hidasta. Polkujen leventyminen ja maaperän kulumisen arvioidaan lisääntyvän. Hanke saattaa lisätä kulumispaineita erityisesti rinteiden tunturiluontotyypeissä sekä polkuverkostossa, mikä voi heikentää luonnontilaisia kasvupaikkoja ja uhanalaisten lajien elinvoimaisuutta. Purojen ja lähteikköjen läheisyydessä rakentaminen tai lisääntynyt käyttö voi vaikuttaa niiden hydrologiaan ja lajistoon.

Vaikutukset voidaan kuitenkin vähentää ohjaamalla kulkua merkityille reiteille, parantamalla reittien rakenteita ja välttämällä herkkien kohteiden erityisesti ketoalueen, lähteikköjen ja tuulikankaiden kuormittamista.

Hankkeella on lieviä häiriövaikutuksia alueen linnustoon, erityisesti pesimäaikana, mutta vaikutukset eivät arvioinnin mukaan uhkaa suojeluperusteisten lajien esiintymiä Natura alueella. Vesistövaikutukset kohdistuvat Killinpoikainojan ja Pyhäjoen valuma-alueelle, mutta pysyvät lievinä, mikäli jätevedenpuhdistamon kapasiteetti varmistetaan kasvavaan kuormitukseen. Vaikutukset Natura alueen suojelutavoitteisiin ovat lieviä, eikä hanke merkittävästi heikennä alueen suojeluarvoja, mikäli esitetyt lieventämistoimenpiteet toteutetaan.

Pallastunturin alue kuuluu Muonion paliskuntaan. Parin kilometrin päässä asemakaava-alueesta on poroerotuspaikka ja asemakaava-alueella liikkuu yleisesti poroja etenkin kesäaikaan. Pallaksen matkailukeskuksen asemakaavoitus lisää alueen matkailijamääriä ja kasvattaa siten retkeilypainetta erityisesti hotellin lähiympäristössä ja tunturialueiden polkuverkostossa. Kävijät liikkuvat lihasvoimin poluilla, joten mahdollinen häiriövaikutus poroihin on vähäinen. Lisäksi alueen porot ovat jo pitkään tottuneet alueen matkailutoimintaan.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luontovaikutusten arviointia vaikeuttaa se, että luontoselvitykset ovat 10 vuotta vanhoja ja vaatisivat päivitystä. Hanke voi toteutuessaan aiheuttaa paikallisesti haitallisia luontovaikutuksia erityisesti kulutukselle alttiissa luontotyypeissä, mutta haittoja voidaan lieventää huolellisella suunnittelulla ja oikea-aikaisilla suojaustoimenpiteillä.

Sirpa Thessler

Johtaja

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 15.04.2026 klo 13:58:48.

Lausunnon valmistelija(t):
Esa Huhta

Liitteet:

Tiedoksi: